

09

“emek, çalışma hakkı ve kent”

Aslı Odman

“Kentimizde somut ve somut olmayan kültürel mirasın neler olduğu, nasıl korunduğunu, yaşatıldığı sorgulanmalı ve takipçisi olmalıyız.”

KENTİME
-DEĞER-

Konuyu tartışırken yardımcı olabilecek yönerge sorular

Soru 1: Genç emek alanları daha çok hangileri? Sizce gençler daha çok hangi iş kollarında yoğunlaşıyor?

Soru 2: Çalışma hayatınız süresince karşılaştığınız en büyük sorun neydi?

Soru 3: Üniversite mezunu arkadaşlarınızdan okuduğu alanda çalışan ve çalışmayan uç örnekler? (Eğitim, diploma, meslek, iş, gelir, statü zinciri nasıl kırıldı?)

Peki nKerede bu sınıflar: <https://harita.kent95.org>

Kurumsal olmayan nüfusun işgücü durumu

Non-institutional population by labour force status

[15+ yaş - age]

(Bin kişi - Thousand person)

Yıllar - Years	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus Population 15 years and over	İşgücü Labour Force	İstihdam edilenler Employed	İşsiz Unemployed	İşgücüne dahil olmayan nüfus Not in labour force	İşgücüne katılma oranı Labour force participation rate (%)	İşsizlik oranı Unemployment rate (%)	Tarım dışı işsizlik oranı Non-agricultural unemployment rate (%)	İstihdam oranı Employment rate (%)
Ağustos - August	61 591	33 180	28 529	4 650	28 411	53,9	14,0	16,7	46,3
Eylül - September	61 675	33 006	28 440	4 566	28 668	53,5	13,8	16,4	46,1
Ekim - October	61 756	32 740	28 343	4 396	29 016	53,0	13,4	15,7	45,9
Kasım - November	61 840	32 477	28 169	4 308	29 363	52,5	13,3	15,4	45,6
Aralık - December	61 921	32 052	27 658	4 394	29 869	51,8	13,7	15,8	44,7
Yıllık - Annual	61 469	32 549	28 080	4 469	28 920	53,0	13,7	16,0	45,7
2020 Ocak - January	62 015	31 629	27 266	4 362	30 386	51,0	13,8	15,7	44,0
Şubat - February	62 119	30 982	26 753	4 228	31 137	49,9	13,6	15,4	43,1

TÜİK, İşgücü İstatistikleri

TURKSTAT, Labour Force Statistics

Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

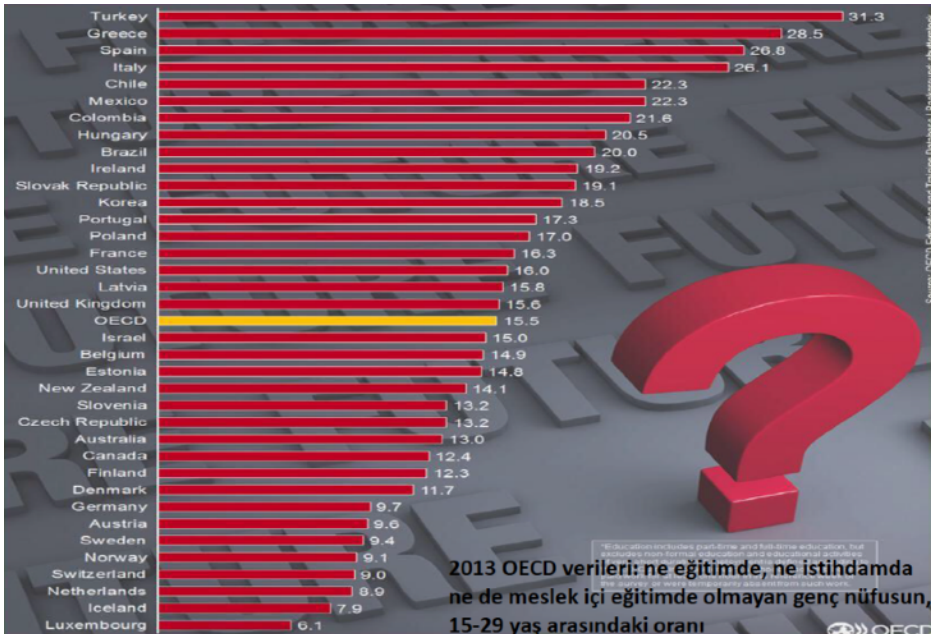
Total figures may not be exact due to the rounding of the numbers.

2005-2013 dönem sonuçları ekonometrik model ile tahmin edilmiştir.

The results of 2005-2013 period were estimated by using econometric model.

Soru 4: Sizler Z Kuşağı mısınız? 'Generation Z'? Yeni kuşağı nasıl yeni bir 'iş piyasası' bekliyor ve nasıl 'kültürel değerlerle' çalışanlar olma ihtimalleri var ?

Öneri Kaynak: <https://www.visualcapitalist.com/meet-generation-z-the-newest-member-to-the-workforce/>

Kuşak (=nesil), Yaşa Dayalı Ayrım ve Mekan / Kentsel Politika Alanları

- Genç işsizliği oranı, genel işsizlik oranından her zaman daha fazladır;
- Çocukların kreş ihtiyacı, yeşil alan ihtiyacı (giderilemediğinde toplumsal cinsiyete dayalı eve/haneye/özel alana kapanmış kadın emeği...);
- Gençlerin boş zaman kullanımını için kamusal mekanlar? ('Ahlak Ağacı' / ÇAN/ Çanakkale, 'taşrada genç kamusal mekan nerede?');
- Stadyumlar, internet kafeler, kiraathaneler belli yaş + cinsiyet gruplarının yoğunlaştığı mekan;
- Huzurevleri, bakımevleri yaş gruplarının yoğunlaştığı mekan;
- Şehir ulaşımının yaşlılara-çocuklara uygunluğu / uygunsuzluğu;
- Lüks tüketim alanları: personel genç, alışveriş yapan alım gücü orta yaşlı (örn: Bağdat Caddesi, Lüks AVM'ler);
- Camilerde Cuma ve bayramlar hariç ibadet edenler

Soru 5: Çalışma acısı” deyince aklınıza ne geliyor? Çalışma ve acı arasında ne ilişkiler var?

İş Cinayetleri: <http://www.isigmeclisi.org/20722-2021-yilinda-en-az-2170-isci-is-cinayetlerinde-hayatini-kaybetti>

Birbirinden Ayrılmayan Üçlü Zincir Şu Şekildedir:

- İşçi Sağlığı (Çalışırken Sağlık Hakkı),
- Halk Sağlığı
- Çevre / Ekosistem Sağlığı zincirini kurmakta yerel yönetimlerin imkan ve sorumlulukları

3'lü Zincirin Kurulması için Yerel Yönetimlerin İmkan ve Sorumlulukları: İBB Örneğinde!

- İşveren olarak (İştiraklerindeki fiili sorumluluğu) (özellikle itfaiye, çöp, yeniden dönüşüm, arıtma alanında...);
- Hizmet sunucu olarak;
- İhaleler açan olarak (özellikle inşaat/şantiyeler alanında);
- Mal ve hizmetlerin ana tedarikçi ve komisyoncusu olarak;
- Denetçi olarak özel ve diğer kamu sektör işyerlerinde ve halk sağlığı alanında pozitif eylem yükümlülükleri,
- Sanayi risklerini öngörme, denetleme ve halkı bilgilendirme (Büyük Sanayi Felaketleri Yönetmeliği)
- İş kazalarının oluşma sürecinde yerel yönetimlerin yükümlülükler
- Kanserojen Asbest liflerini havaya salan kentsel dönüşüm ve deprem sonrası yıkım işlerinde belediyelerin yükümlülüğünü yerine getirmemesinin büyük ve uzun vadeli halk sağlığı bedelleri
- İş Cinayetlerinde Hayatını Kaybedenler:
- Davutpaşa Patlaması Davası 2008 (Dönem İBB Başkanı kovuşturma talebi, idarece izin verilmemesi, fakat Zeytinburnu BB davaya sanık olarak dinlenmesi ve ZB bazı müdürlerinin aldığı cezalar)
- Özel Doğa Hastanesi Eren Eroğlu Davası'nde Esenyurt BB, Esenyurt Çevre Şehircilik İmar Mdr yargılanmaları: 'Yüksek Gerilim Hattının altında hastane inşaatı izni vermek ve tabela asarken ölen 17 yaşındaki işçi): Eren Eroğlu doğrudan Esenyurt Belediyesinin , TEİAŞ in gönderdiği talimata rağmen bir özel hastanenin kaçak katını yıkmadığı için öldü

- Danıştay 10.Dairesi'nin 03.03.2015 tarihli kararıyla, kot kumlama işinde çalışması nedeniyle silikozis hastalığına yakalanan ve dava devam ederken de yaşamını yitiren bir işçinin Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve işyerinin bulunduğu İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Gaziosmanpaşa Belediyesi'nden tazminat alma hakkının bulunduğu kabul edildi.
- İzmir Deprem Sonrası veya Endüstri Mirası'nın Dönüşümü örneği korkutucu örneği (Bayraklı ve Karşıkkaya Belediyeleri) <https://www.evrensel.net/haber/411920/mihaliccikta-asbeste-goz-yumuluyor-ruzgar-50-yildir-olumu-tasiyor>

sivil izleme uygulaması

- Bu hafta yaşadığınız yerdeki işyerlerine daha yakından bakmanı istiyoruz.
- Çok iyi bildiğini düşündüğün bir ilçeyi seç (il değil, semt değil, ilçe olması çok önemli)
- Yürüyüşe çıkmaya hazırlan, 1-2 saat sürebilir.
- Yürüyüşe çıkmadan önce bu ilçenin ve içindeki mahallelerin sınırlarına haritadan bak.

A4 kağıdın üstüne kaba bir şekilde ilçe ve mahallelerin dağılımını çiz. Sonra yürüyüşün sırasında rastladığın işyerlerini, ölçüklerini/büyükliklerini, işkollarını, işlediği malzemeleri, çalışanlarına dair bilgileri kağıdana not et. Fotoğraflar çek.

emek, çalışma hakkı ve kent

1) Plaza, ofis, tersane, liman, okul, hastane, atölye, merdiven altı atölyesi, fabrika, Organize Sanayi Bölgesi, santral, sokak, ev?

- Nasıl bir işyeri? Sınırları? Büyüklüğü? Fiziksel koşulları? Ev-İş ayrımı var mı?
- Hangi iş kollarında çalışmalar gerçekleşiyor? (Tarım; İnşaat/yol; Sağlık; Ticaret/büfe/bakkal/market; Taşımacılık; Belediye; Genel İşler.....)
- Bu işyerlerinde kimler çalışıyor? (İşgücü, yaş, cinsiyet, milliyet, bedensel durum, toplumsal statüleri nasıl?)
- Bu çalışma yerleri içinde çalışan işçi, çevresinde oturan halk, ve geniş bağlamda ekosistem (su, hava, toprak, biyoçeşitlilik, türler...) sağlığı bakımından sorunlar teşkil ediyor mu?
- Bu çalışma yerleri doğal kaynakları kullanıyor mu ve dışsallaştırma şekli nasıl (su, hava, atıklar, üretim malzemeleri bakımından)
- Bu ilçedeki iş yerleri kentin genel işyerleri dağılımı içinde nerede yer alıyor?

Tüm yukarıdakileri ve derste dinlediklerini göz önüne aldığında Belediyeler yaşadığın yerde işçi, halk ve çevre/ekosistem sağlığı için nasıl sorumluluk alabilir, neler yapabilir?

Gözlemlerle, izle, değerlendir ve raporla.

*İstersen bir işyeri, istersen bir işkolu, istersen bir sağlık sorunu alanına yoğunlaşabilirsin.

2) Bu seçtiğin ilçede, hangi gençler (sınıf, yaş, cinsiyet, milliyet, bedensel sağlamlık gibi farklar dikkate alınarak), hangi iş kollarında çalışıyor?

(Tarım; İnşaat/yol; Sağlık; Ticaret/büfe/bakkal/market; Taşımacılık; Belediye; Genel İşler gibi)

- Gözlemlerine dayanarak genç emeğin daha fazla yoğunlaştığı işyerleri ve işkolları neler?

Ufak kent turunda genç emeğe has hangi sorunları gözlemleyebildin?

Belediyeler bu sorunlar hakkında nasıl politikalar uygulayabilir?

- Dilersen bir anket yapabilir ve gençlerin fikirlerini alabilirsin. Dilersen farklı kimliklerle çalışan gençlik örgütlerinin (mülteci, engelli, roman gibi) fikirlerini alabilirsin.
- Dilersen bu konuda çıkarılan ilk dergiyi tarayarak kısa bir kompozisyon yazabilirsin: <http://www.tezkoopis.org/contents/yayinlar/75>

dörtmevsim

SABANCI VAKFI

ÇİĞLİ BELEDİYESİ

TOY GENÇLİK DERNEĞİ

İZMİRSKGA

Hibe Programı ile desteklenmiştir.